

ראש השנה

ראש השנה פותח שנה חדשה
במקום השנה החולפת, שהסתיימה.

לפי המסורת היהודית ראש השנה
נקרא גם יום הדין. יום שבו דן ה'

5 כל אדם על מעשיו במשך השנה
החולפת. לקראת השנה החדשה

צריך כל אדם לסכם את המעשים
שעשה בשנה החולפת. לסכום זה

קוראים בשם: חשבון נפש. חשבון
10 נפש דורש רצינות וכנות. כל אדם

מפשפש במעשיו והתנהגותו ובודק היכן הוא יכול להשתפר מעתה והלאה. האדם מחליט
לותר על התנהגות לא הולמת ולאמץ לעצמו התנהגות טובה יותר.

במשך כל חדש אلول, החדש האחרון של השנה החולפת, אנשים קמים השכם בבקר
והולכים לבית הכנסת כדי לומר תפלות מיחדות הנקראות "סליחות". בתפלות אלו הם

15 מתפללים אל ה', מבקשים שיסלח על מעשים לא טובים שעשו, ויזכר רק את המעשים
הטובים שעשו.

שם נוסף של החג, הוא "יום תרועה", כי מצוה להריע בו בשופר. השופר עשוי מקרן כפופה
של איל. בבית הכנסת תוקעים בכל בקר בשופר כדי להזכיר לאנשים שראש השנה קרב

ובא. המלה שופר והמלה להשתפר, הן מאותה משפחת מלים. השופר מזכיר לכלם בכל
יום שחשוב לשפר את המעשים וההתנהגות.

ראש השנה מגיע כל שנה בשנה, ונותן לאדם הזדמנות להשתפר קצת כל שנה. אין צפייה
מהאדם שישפר בפעם אחת את כל התנהגותו. מה שהאדם מתקשה לשפר השנה, יוכל

תמיד לנסות לשפר בשנה הבאה. הימים שבהם האדם משפר את התנהגותו ומתחייב לא
לחזר על המעשים הלא טובים שעשה, נקראים "עשרת ימי תשובה", ואלו הם הימים

25 שבין ראש השנה ליום כפור.

בראש השנה האנשים מתפללים בבית הכנסת מספר מיחד של תפלות ופיוטים הנקרא:
מחזור. התפלה בראש השנה מגיעה לשיאה במעמד מרגש ומרשים של תקיעת שופר. על

הבימה במרכז בית הכנסת עומדים התוקע ולידו הרב, וכל המתפללים עומדים ומקשיבים
בדממה לקול התקיעות המרגשות, המזכירות את רצינות החג.

30 בראש השנה נהוג ללבש בגדים לבנים המסמלים נקיון, כי האדם מנקה את עצמו
מהמעשים הלא טובים, על ידי חשבון הנפש. בליל החג נהוג לטבל תפוח בדבש, כדי לסמל

שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה. בְּנוֹסָף, עַל שֶׁלַחַן הַחַג מְנִיחִים מְאָכְלִים מִיְּחָדִים, בְּעֲלֵי שֵׁם מִיְּחָד, הַמְסַמְּלִים אֶת הַמְשָׁאֵלוֹת וְהַצְפִּיּוֹת לַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה. לְמַשָּׁל, אוֹכְלִים רִמּוֹן וּמְבָרְכִים: "יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּרְבּוּ זְכוּתֵינוּ כְּרִמּוֹן". אוֹכְלִים סֶלֶק וְאוֹמְרִים: "יְהִי רָצוֹן שֶׁיִּסְתַּלְקוּ שׁוֹנְאֵינוּ".

35 בְּנוֹסָף, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יֵשׁ הַנוֹהֲגִים לְאַפּוֹת חִלּוֹת בְּצוּרָה עֲגֻלָּה, כְּדִי לְרַמֵּז שֶׁהַשָּׁנָה הוֹלֶכֶת וְחוֹלֶפֶת כְּמוֹ גִּלְגָּל חוּזָר.

רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא חַג מִיְּחָד בְּמִינוֹ, כִּי הוּא הַיְּחִיד שֶׁחוֹגְגִים אוֹתוֹ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, בְּמִשְׁךָ יוֹמִים: א'-ב' בְּתִשְׂרִי. בְּיוֹמִים קְדוּמִים, לֹא הָיָה לוֹחַ שָׁנָה, שָׁבוּ אֶפְשָׁר לִרְאוֹת מְתֵי חָל כָּל חַג וְכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ. אֲזַי הָיוּ חֲכָמִים אֲשֶׁר קִבְּעוּ אֶת רֹאשֵׁי הַחֲדָשִׁים עַל פִּי הַתְּחַדְּשׁוֹת הַיָּרֵחַ בְּשָׁמַיִם, וְכָל פַּעַם שֶׁקִּבְּעוּ יוֹם רֹאשׁ חֹדֶשׁ, הָיוּ מוֹדִיעִים עַל כֶּךָ בְּאַמְצָעוֹת שְׁלִיחִים אוֹ מִשׁוּאוֹת אֵשׁ, 40 לְכָל הַמְקוֹמוֹת הָרְחוֹקִים. מִכֵּיּוֹן שֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא הַחַג הַיְּחִיד שֶׁחָל בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ, לֹא הָיָה לְשְׁלִיחִים דֵּי זְמַן לְהוֹדִיעַ עַל קְבִיעַת רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ, לָכֵן הָיוּ חוֹגְגִים אֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹמִים, וְהָיוּ מְנִיחִים שְׁאֶחָד מֵהֶם בְּיָדָיו רֹאשׁ חֹדֶשׁ. מֵאֲזַי וְעַד הַיּוֹם אָנוּ חוֹגְגִים אֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹמִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁל חֹדֶשׁ תִּשְׂרִי.

(סֵפֶר הַחֲגִים" - הָרַב מִנַּחֵם הַפֶּהוּ)

הַשִּׁיבוּ עַל הַשְּׁאֵלוֹת הַבָּאוֹת:

1. לַיּוֹם הָרִאשׁוֹן הַפּוֹתֵחַ אֶת הַשָּׁנָה יֵשְׁנִים 3 שְׁמוֹת. הַשְּׁלִימוּ בְּטִבְלָה הַבָּאָה אֶת שְׁמוֹתָיו וְאֶת הַסֵּבָה לַקְרִיאת שֵׁם זֶה.

הַשֵּׁם	מִדּוּעַ נִקְרָא בְּשֵׁם זֶה?
רֹאשׁ הַשָּׁנָה	

2. פִּירוּשׁ הַמִּלָּה מִפִּשְׁטָנָה (שׁוּרָה 11):

○ מִחֲפֵשׁ ○ בּוֹחֵן ○ מִחֲטֵט ○ כָּל הַתְּשׁוּבוֹת נְכוֹנוֹת

3. כְּתִבוּ הַסֵּבֶר קֶצֶר לַמְּשָׁגִים הַבָּאִים:

א. חֶשְׁבוֹן נֶפֶשׁ: _____

ב. עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה: _____

ג. שׁוּפָר: _____

ד. רֹאשׁ חֹדֶשׁ: _____

4. א. החדש האחרון בשנה נקרא: _____

ב. כתבו 2 מנהגים שנוהגים לעשות בחדש זה -

1. _____

2. _____

5. א. החדש בו חל ראש השנה נקרא: _____

כתבו 3 מנהגים שנוהגים לעשות בראש השנה.

1. _____

2. _____

3. _____

6. בשורה 37 כתוב: ראש השנה הוא חג מיוחד במינו - מה המיוחד בראש השנה?

7. על פי שורות 38-44:

א. כיצד ידעו בעבר מתי חל ראש חדש?

ב. כיצד הודיעו בעבר למי שהתגורר רחוק על תחלתו של החדש?

ג. מדוע אנו חוגגים את ראש השנה יומים?

8. פרוש המלה **משואות** (שורה 40) הוא:

○ מתנות ○ לפידים ○ מנורות ○ מכתבים, אגרות

9. העתיקו מהקטע 5 מלים ממשפחת המלים משפריס:

10. כתבו 2 דברים שהתחדשו לכם בעקבות קריאת הקטע.

א. _____

ב. _____

תפזרת - ראש השנה

ה	ט	ד	ח	ה	ג	מ	ת	ו	ע	י	ק	ת	ת
ו	ב	מ	י	מ	ו	ד	ק	מ	י	מ	י	צ	פ
י	ת	ו	ל	פ	ת	ר	פ	ת	ש	ה	ל	ע	ו
ע	מ	ע	ט	ח	נ	ש	פ	נ	נ	ו	ב	ש	ח
ו	ח	ה	פ	ה	ד	ר	צ	ד	ת	י	א	ר	ב
ת	ז	ט	ו	ק	נ	י	ד	ה	מ	ו	י	ת	ד
ח	ו	ה	נ	ש	ה	ש	א	ר	ו	מ	ת	י	ב
ד	ר	ח	נ	ה	מ	ח	י	י	מ	ת	י	מ	ש
ש	נ	ה	י	ו	ש	ד	ר	ו	כ	ר	ס	י	ג
ת	ל	י	ל	ל	מ	ב	א	מ	ש	ו	י	ת	ז
ש	ד	ו	י	א	ס	ר	ש	כ	ו	ע	מ	ש	ס
ר	ג	ח	ל	ל	ש	נ	ח	פ	פ	ה	נ	ו	ד
י	י	ק	ק	א	א	מ	ד	ו	ר	י	י	ב	ה
מ	ה	נ	ש	ח	ו	ל	ש	ר	ר	ס	מ	ה	ו

ראש השנה, יום הדין, חדש תשרי, אלול, תפוח בדבש, סימנים, רמון, שליחים, ראש חדש, יום תרועה, לוח שנה, ימים קדומים, חשבון נפש, מחזור, שופר, משאלה, סלק, סליחות, תפלות, תקיעות, שנה טובה, עשרת ימי תשובה, יום כפור, להשתפר.